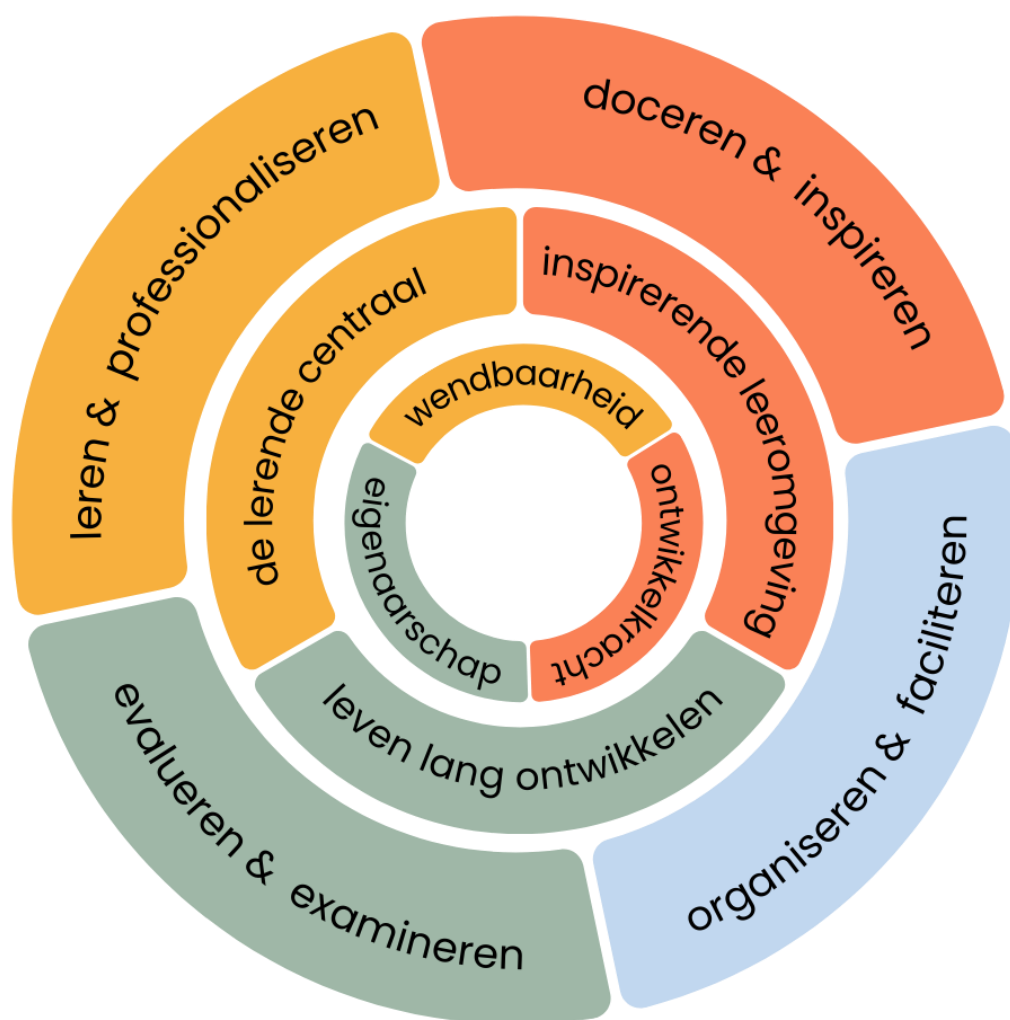

Onderwijsvisie voor de veiligheidsregio's en opleidingsinstituten

Versie eindversie d.d. 14 juli 2025

Door: kernteam Project Ontwikkeling Onderwijsvisie

Samenvatting

Deze visie creëert een gezamenlijk fundament voor het onderwijs binnen de veiligheidsregio's en opleidingsinstituten. Ze is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met alle 25 regio's, de regionale opleidingsinstituten en het NIPV, en vormt daarmee een gedragen en richtinggevend kompas voor de toekomst van ons onderwijsstelsel.

Centraal staan drie kernwaarden: wendbaarheid, ontwikkelkracht en eigenaarschap. Deze vormen de basis voor hoe we binnen het stelsel leren, samenwerken en ons als professionals blijven ontwikkelen in een voortdurend veranderende wereld. Deze waarden vertalen zich in drie uitgangspunten: de lerende centraal, een leven lang ontwikkelen en een inspirerende leeromgeving waarin groei vanzelfsprekend is.

De visie komt verder tot uiting in vier samenhangende bouwstenen uit het onderwijsleerproces: leren & professionaliseren, doceren & inspireren, organiseren & faciliteren en evalueren & examineren. Hiermee wordt duidelijk hoe de kernwaarden en uitgangspunten zich vertalen naar de praktijk.

Deze visie markeert geen eindpunt, maar een gedeeld vertrekpunt voor een toekomstbestendig en veerkrachtig onderwijsstelsel. Een stelsel waarin vakbekwaamheid en professionele ontwikkeling elkaar versterken, en iedere professional kan blijven bijdragen aan een veilige samenleving.

Inleiding

Er is behoefte aan een landelijke visie op leren en ontwikkelen binnen het onderwijsstelsel van de veiligheidsregio's en opleidingsinstituten. De gezamenlijke onderwijsvisie creëert eenduidigheid in taal, en draagt bij aan regie, structuur en landelijke samenwerking. Het project 'Ontwikkeling Onderwijsvisie' van het programma 'Onderwijs Onderweg' heeft dit opgepakt en verder vormgegeven.

Het visiedocument is tot stand gekomen in samenspraak en samenwerking met de 25 Veiligheidsregio's, de regionale opleidingsinstituten en het NIPV. Deze visie doet daarmee recht aan de ingebrachte standpunten en zienswijzen vanuit de individuele veiligheidsregio's, samenwerkingsverbanden tussen de veiligheidsregio's, de regionale opleidingsinstituten en het NIPV. Tegelijkertijd kan deze visie nooit 100% voldoen aan alle wensen of lokale kaders. Op basis van alle input is een gemeenschappelijke rode draad vastgesteld, die als fundament diende voor de ontwikkeling van deze visie. De inhoud van het onderwijs vindt zijn oorsprong in de landelijke wet- en regelgeving in combinatie met aanvullende kaders op landelijk en regionaal niveau waarin wordt geschetst wat er geleerd, beoefend of uitgevoerd moet worden.

Deze onderwijsvisie biedt een gemeenschappelijke basis voor het onderwijsstelsel van zowel de veiligheidsregio's als de opleidingsinstituten, waarbij de kernwaarden en uitgangspunten gelden voor zowel de organisaties als de crisisfunctionarissen.

Met het bovenstaande als richtinggevend kompas wordt gebouwd aan een toonaangevend, adaptief en integraal onderwijsstelsel dat alle veiligheidsprofessionals in staat stelt proactief in te spelen op maatschappelijke en technologische veranderingen. Het streven is een lerende organisatie te realiseren met een toekomstbestendig leerlandschap waarin wendbaarheid, ontwikkelkracht en eigenaarschap centraal staan. Hiermee ontstaat een duurzaam stelsel waarin vakbekwaamheid en veerkracht vanzelfsprekend zijn en iedereen bijdraagt aan een veiligere samenleving, nu en in de toekomst.

Kernwaarden en uitgangspunten

In een dynamische samenleving waarin veiligheid en veerkracht essentieel zijn, vraagt onderwijs binnen het veiligheidsdomein om meer dan kennisoverdracht: het vraagt om een duidelijke visie en samenhangende aanpak. Onze kernwaarden 'wendbaarheid', 'ontwikkelkracht' en 'eigenaarschap' vormen de basis voor hoe we leren en samenwerken. Deze waarden vertalen zich in drie uitgangspunten die richting geven aan ons onderwijs: de lerende centraal stellen, een leven lang ontwikkelen stimuleren en een veilige, inspirerende leeromgeving bieden. Zo bouwen we samen aan vakbekwaamheid en toekomstbestendigheid.

De kernwaarden en uitgangspunten hierna zijn beschreven in 'wij-vorm', lees dit als: alle partijen en deelnemers van het stelsel.

1. Kernwaarden

Wendbaarheid

Wij staan midden in de samenleving en hebben oog voor onze omgeving. Wij spelen alert in op veranderingen en handelen doortastend in een dynamische context. Of het nu gaat om technologische ontwikkelingen, maatschappelijke verwachtingen of acute noodsituaties: we bewegen mee zonder onze koers te verliezen. Wendbaarheid betekent voor ons niet alleen snel schakelen, maar ook leren van wat er gebeurt en steeds opnieuw afstemmen op wat nodig is.

Ontwikkelkracht

Bij ons staat de kracht om te leren, groeien en verbeteren centraal. Het gaat niet alleen om wat je vandaag kunt, maar om wie je morgen wilt zijn. We stimuleren nieuwsgierigheid, persoonlijk leiderschap en de wil om steeds beter te worden, individueel én als organisatie. Zo bouwen we aan toekomstbestendige Veiligheidsregio's waarin vakbekwaamheid leeft, groeit en verbindt.

Eigenaarschap

Wij tonen eigenaarschap door verantwoordelijkheid te nemen voor ons werk. We handelen doelgericht en met overtuiging, maken bewuste keuzes en zetten door, ook als het spannend wordt. In samenwerking met collega's en partners binnen het veiligheidsdomein tonen we betrokkenheid, initiatief en vakmanschap.

2. Uitgangspunten

Onze uitgangspunten voor het realiseren en uitdragen van onze kernwaarden zijn:

De lerende centraal

Ons onderwijs stelt de lerende centraal. Elke lerende brengt een unieke achtergrond mee, met eigen kennis, ervaring en leerbehoeften. Wij stimuleren de lerende om zélf verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar leerproces. De lerende heeft ruimte om keuzes te maken, leerdoelen te formuleren en aan te geven wat nodig is voor zijn of haar ontwikkeling. Zo dragen leeractiviteiten en begeleiding gericht bij aan professionele groei en versterken we eigenaarschap over het eigen leerproces.

Leven lang ontwikkelen

Een leven lang ontwikkelen is essentieel binnen het veiligheidsdomein. Praktijkgericht, actueel en contextueel onderwijs dat aansluit op de beroepspraktijk draagt direct bij aan de veiligheid van de gemeenschap. Leren en werken zijn onlosmakelijk verbonden: zowel professionals als organisaties ontwikkelen continu hun kennis, vaardigheden en houding via ervaringsleren, reflectie en eigenaarschap. Onze competentiegerichte aanpak stimuleert duurzame ontwikkeling op alle niveaus. Het streven naar vakbekwaamheid stopt niet bij diplomering, maar vraagt blijvende inzet en wendbaarheid van de individuele professional én van de organisatie als geheel. Alleen zo blijven we als veiligheidsdomein veerkrachtig en voorbereid op een voortdurend veranderende samenleving.

Inspirerende leeromgeving

Wij creëren binnen het veiligheidsdomein een inspirerende leeromgeving die dynamisch, veilig en didactisch sterk is, met groei, innovatie en vertrouwen als fundament. Ons onderwijs is stevig verankerd in theorie, praktijk en ervaring (evidence-informed) en sluit dankzij actuele technologieën

en innovatieve werkvormen aan op een snel veranderende werkelijkheid. Door respectvolle samenwerking, elkaar aanspreken en gedeeld commitment ontstaat een cultuur waarin leren vanzelfsprekend is. Een omgeving waarin lerenden, docenten én organisaties zich blijvend kunnen ontwikkelen.

Wat betekent dit voor ons onderwijs?

De kernwaarden **wendbaarheid**, **ontwikkelkracht** en **eigenaarschap** vormen het fundament van ons onderwijs en geven richting aan wie de lerende is en hoe deze zich ontwikkelt binnen het veiligheidsdomein. Hierbij hebben we het over het vermogen om in te spelen op verandering, de kracht te blijven leren en groeien, het nemen van eigenaarschap vanuit intrinsieke motivatie en initiatief te tonen in het grotere geheel.

Om deze professionele houding aan te moedigen, ontwerpt het onderwijsstelsel het onderwijs vanuit heldere uitgangspunten: **de lerende centraal**, het actief stimuleren van **een leven lang ontwikkelen** en het creëren van **een inspirerende leeromgeving**. Hiermee ontstaat een krachtige leercontext waarin de kernwaarden zich vanzelfsprekend ontwikkelen. Vakbekwaamheid is een samenhangend geheel, waarbij vakbekwaam worden en blijven in elkaars verlengde liggen en één lijn van ontwikkeling vormen.

Om de kernwaarden en uitgangspunten effectief te verankeren in de praktijk, zijn deze concreet vertaald in vier samenhangende bouwstenen van het onderwijsleerproces. De onderdelen leren & professionaliseren, doceren & inspireren, organiseren & faciliteren en evalueren & examineren laten zien hoe deze waarden en uitgangspunten in de praktijk vorm krijgen.

Leren en professionaliseren

Leren en professionaliseren richt zich op de ontwikkeling van zowel lerenden en professionals als de organisatie, stimuleert nieuwsgierigheid en versterkt eigenaarschap over het eigen leerproces. De organisatie faciliteert hiervoor een passend leerlandschap. Een leer- en ontwikkeltraject start met een opleiding voor een functie, en zet zich voort in blijvende investering in verdere groei binnen het vakgebied. Binnen het veiligheidsdomein is praktijkgericht en toegepast leren essentieel. Scenario-based opleiden en trainen is de rode draad en kent per rol of functie een eigen invulling. Dit resulteert in realistisch onderwijs, dat direct aansluit op het inhoudelijke kader en bijbehorend kwalificatiedossier (KD).

Doceren en inspireren

Inspireren in het leerproces vraagt om slimme, activerende en betekenisvolle leerstrategieën. Technologische innovaties spelen hierin een belangrijke rol. Door realistische scenario's in te zetten, bijvoorbeeld via praktijk- en digitale simulaties of VR, worden lerenden actief betrokken bij complexe praktijksituaties. Blended en gepersonaliseerd leren ondersteunt dit proces via een combinatie van online modules, praktijkgerichte opdrachten en interactieve sessies. Storytelling en ervaringsdeskundigheid dragen bij aan verdieping en betrokkenheid: verhalen uit het veld maken leren niet alleen cognitief, maar ook persoonlijk en verbindend. Om dit tot uitwerking te laten komen dienen alle vakbekwaamheidsmedewerkers – zoals docenten, instructeurs, oefenleiders en leerwerkplekbegeleiders - vakbekwaam te zijn, zowel inhoudelijk als didactisch. Het geven en ontvangen van constructieve feedback vormt een krachtige motor van het leer- en ontwikkelproces

van zowel het individu als de organisatie, aangevuld met werkvormen zoals intervisie en peer feedback waarin de professional zelf aan zet is.

Organiseren en faciliteren

Organiseren en faciliteren beschrijft de randvoorwaarden voor effectief en duurzaam leren: passende fysieke en digitale leeromgevingen, tijd en ruimte voor reflectie, doelgerichte ondersteuning en organisatievormen die eigenaarschap en (collegiale) samenwerking stimuleren. Een krachtig platform voor individueel leren en gezamenlijke kennisontwikkeling, gecombineerd met een leer- en ontwikkelportfolio, maakt het mogelijk om de ontwikkeling van het individu te volgen en te borgen, terwijl kennisdeling binnen en tussen regio's actief wordt gefaciliteerd. Voorwaarde blijft dat elke technologische inzet doelgericht, toegankelijk en effectief is.

Evalueren en examineren

Transparantie, ontwikkelingsgerichtheid en betrouwbaarheid vormen de kern van evalueren en examineren. Deze principes versterken het leerproces, dragen bij aan continue kwaliteitsverbetering en sluiten aan bij de visie op wendbaar onderwijs. Tegelijkertijd doen ze recht aan de groei, inzet en bekwaamheid van de lerende.

Tijdens het leerproces ligt de focus op formatieve toetsing, waarmee toetsing per definitie ontwikkelingsgericht is. Het beoordelen richt zich op handelen tijdens incidenten én de beheersing van kennis, vaardigheden en competenties; periodieke formatieve evaluaties ondersteunen verdere groei gedurende de loopbaan. Vakbekwaamheid moet tijdens inzet of crisis aantoonbaar zijn, het eigenaarschap hiervoor ligt bij de professional, ondersteund door kwalitatieve in plaats van kwantitatieve registratie.

Tot slot

Samen blijven we groeien, zodat we vandaag én morgen klaarstaan voor een veiligere samenleving.